YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO

4 päivänä heinäkuuta 2000 *

Asiassa C-352/98 P,

Laboratoires pharmaceutiques Bergaderm SA, selvitystilassa, kotipaikka Rungis (Ranska),

ja

Jean-Jacques Goupil, kotipaikka Chevreuse (Ranska),

edustajinaan asianajajat J.-P. Spitzer ja Y.-M. Moray, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa asianajotoimisto A. May, 398 route d'Esch,

valittajina,

jossa valittajat vaativat muutoksenhaussaan Euroopan yhteisöjen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen (kolmas jaosto) asiassa T-199/96, Bergaderm ja Goupil vastaan komissio, 16.7.1998 antaman tuomion (Kok. 1998, s. II-2805) kumoamista,

* Oikeudenkäyntikieli: ranska.

vastapuolena:

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellisen yksikön virkamies P. van Nuffel, avustajanaan asianajaja ja barrister A. Barav, Pariisi, prosessiosoite Luxemburgissa c/o saman yksikön virkamies C. Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

vastaajana ensimmäisessä oikeusasteessa,

jota tukee

Ranskan tasavalta, asiamiehinään ulkoasiainministeriön oikeudellisen osaston jaostopäällikkö K. Rispal-Bellanger ja tehtävään määrätty R. Loosli-Surrans samalta osastolta, prosessiosoite Luxemburgissa Ranskan suurlähetystö, 8 B boulevard Joseph II,

väliintulijana,

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN,

toimien kokoonpanossa: presidentti G. C. Rodríguez Iglesias, jaostojen puheenjohtajat J. C. Moitinho de Almeida, L. Sevón (esittelevä tuomari) ja R. Schintgen sekä tuomarit P. J. G. Kapteyn, J.-P. Puissochet, P. Jann, H. Ragnemalm, M. Wathelet, V. Skouris ja F. Macken,

julkisasiamies: N. Fennelly,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies D. Louterman-Hubeau,

ottaen huomioon suullista käsittelyä varten laaditun kertomuksen,

kuultuaan asianosaisten 30.11.1999 pidetyssä istunnossa esittämät suulliset huomautukset,

kuultuaan julkisasiamiehen 27.1.2000 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Konkurssissa oleva Laboratoires pharmaceutiques Bergaderm SA (jäljempänä Bergaderm) ja tämän yhtiön toimitusjohtaja Goupil ovat yhteisöjen tuomioistuimeen 24.9.1998 toimittamallaan valituksella hakeneet muutosta EY:n tuomioistuimen perussäännön 49 artiklan nojalla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen asiassa T-199/96, Bergaderm ja Goupil vastaan komissio, 16.7.1998 antamaan tuomioon (Kok. 1998, s. II-2805, jäljempänä valituksenalainen tuomio), jolla ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt kanteen, jolla on vaadittu korvausta vahingosta, jonka kantajat väittivät itselleen aiheutuneen kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä annetun neuvoston direktiivin 76/768/ETY liitteiden II, III, VI ja

VII mukauttamisesta tekniikan kehitykseen 10 päivänä heinäkuuta 1995 annetun kahdeksannentoista komission direktiivin 95/34/EY (EYVL L 167, s. 19, jäljempänä mukauttamisdirektiivi) valmistelusta ja hyväksymisestä.

2 Yhteisöjen tuomioistuimen presidentin 12.2.1999 antamalla määräyksellä Ranskan tasavalta hyväksyttiin väliintulijaksi tukemaan komission vaatimuksia.

Asiaa koskevat säännökset

3 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin selvittää asiaa koskevia säännöksiä valituksenalaisen tuomion 1—5 kohdassa seuraavasti:

"1 Kosmeettisia valmisteita koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön lähentämisestä 27 päivänä heinäkuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/768/ETY (EYVL L 262, s. 169, jäljempänä kosmetiikkadirektiivi), jota on muutettu muun muassa 14.6.1993 annetulla neuvoston direktiivillä 93/35/ETY (EYVL L 151, s. 32), 4 artiklassa velvoitetaan jäsenvaltiot kieltämään kosmeettisten valmisteiden saattaminen markkinoille, jos niissä on aineita, jotka on mainittu 'luettelossa aineista, joita kosmeettisissa valmisteissa ei saa olla' (direktiivin liite II), tai jos niissä on säädetyt rajoitukset ylittäviä määriä aineita, jotka on mainittu 'luettelossa aineista, joita saa sisältyä kosmeettisiin valmisteisiin vain määrätyin rajoituksin ja edellytyksin' (liite III, 1 osa) eivätkä säädetyt edellytykset toteudu.

2 Kosmetiikkadirektiivin 9 artiklassa säädetään kosmeettisia valmisteita koskevien kaupan teknisten esteiden poistamiseksi annettujen direktiivien mukauttamista tekniikan kehitykseen käsittelevän komitean (jäljempänä mukauttamiskomitea) perustamisesta. Samassa säännöksessä täsmennetään,

että mukauttamiskomiteassa on jäsenvaltioiden edustajat ja puheenjohtajana komission edustaja.

3 Kosmetiikka-alan tiedekomitean perustamisesta 19 päivänä joulukuuta 1977 tehdyllä komission päätöksellä 78/45/ETY (EYVL 1978, L 13, s. 24) komission yhteyteen perustetaan kosmetiikka-alan tiedekomitea (jäljempänä tiedekomitea). Tämän päätöksen 2 artiklan mukaan komissio voi kuulla komiteaa kaikissa tieteellis- ja teknisluonteisissa kosmeettisten tuotteiden alaa koskevissa ongelmissa ja erityisesti kosmeettisten tuotteiden valmistuksessa käytettävien aineiden ja niiden koostumuksen ja käyttöedellytysten osalta. Samassa päätöksessä määrätään, että komissio nimittää komitean jäsenet 'hyvin pätevöityneiden ja [kosmeettisten tuotteiden alalla] ansioituneiden tiedemiesten ja -naisten keskuudesta' (4 artikla), että komission asiaa koskevan yksikön edustajat osallistuvat komitean ja työryhmien kokouksiin, että komissio voi kutsua 'myös henkilöitä, joilla on tutkittavana olevan aiheen erityispätevyyttä', osallistumaan kyseisiin kokouksiin (8 artiklan 2 ja 3 kohta), ja että tiedekomitea voi myös perustaa keskuuteensa työryhmiä, jotka kokoontuvat komission kutsusta (7 ja 8 artikla).

4 Kosmetiikkadirektiivin 8 artiklan 2 kohdassa säädetään, että muutoksista, jotka ovat tarpeen liitteen II mukauttamiseksi tekniikan kehitykseen, päätetään 10 artiklassa säädettyä menettelyä noudattaen.

5 Tähän menettelyyn kuuluvat seuraavat vaiheet:

— mukauttamiskomitean puheenjohtaja saattaa asian komitean käsiteltäväksi

— komission edustaja tekee ehdotuksen tarvittavista toimenpiteistä

— mukauttamiskomitea antaa lausuntonsa luonnoksesta määräenemmistöllä, puheenjohtaja ei osallistu äänestykseen

— komissio päättää suunnitelluista toimenpiteistä, jos ne ovat mukauttamiskomitean lausunnon mukaiset

— jos suunnitellut toimenpiteet eivät ole mukauttamiskomitean lausunnon mukaisia tai lausuntoa ei ole annettu, komissio tekee viipymättä ehdotuksen neuvostolle, joka ratkaisee asian määräenemmistöllä; jos neuvosto ei kuitenkaan ole ratkaissut asiaa kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun ehdotus on tullut siellä vireille, komissio tekee päätöksen ehdotetuista toimenpiteistä."

Tosiseikat ja valituksenalainen tuomio

4 Bergaderm toimi parafarmaseuttisten ja kosmeettisten tuotteiden markkinoilla. Se tuotti muun muassa Bergasol-aurinkoöljyä, joka sisältää kasviöljyn ja suotimien lisäksi bergamottiaromia. Bergamottiaromin muodostaviin molekyyleihin kuuluvat psoraleenit, joita nimitetään myös furokumariineiksi. Yksi niistä on bergapteeni, joka tiedemaailmassa tunnetaan myös nimellä 5-metoksipsoraleeni (jäljempänä 5-MOP).

5 Kemiallisesti puhtaan 5-MOPin epäillään olevan mahdollisesti syöpää aiheuttava. On herännyt kysymys siitä, onko tämä molekyyli mahdollisesti syöpää

aiheuttava myös rusketustuotteessa suotimien kanssa käytetyn bergamottiaromin ainesosana.

6 Tämä kysymys on aiheuttanut tieteellisiä erimielisyyksiä. Saksan hallitus pyysi maaliskuussa 1987 komissiota esittämään mukauttamiskomitealle ehdotuksen luontaista alkuperää olevien psoraleenien enimmäispitoisuuden rajoittamisesta yhteen milligrammaan kilogrammaa kohti aurinkoöljyissä.

7 Komissio pyysi tiedekomitealta lausunnon. Se suositteli 2.10.1990 pidetyssä kokouksessaan 5-MOPin enimmäispitoisuuden rajoittamista aurinkoöljyissä yhteen milligrammaan kilogrammaa kohti. Useita asiantuntijoita kuultuaan tiedekomitea vahvisti 4.11.1991, 2.6.1992 ja 24.6.1994 pysyvänsä alun perin antamassaan lausunnossa.

8 Mukauttamiskomitea kokoontui ensimmäisen kerran 17.12.1991, mutta se ei kyseisenä päivänä tehnyt päätöstä. Sen jäsenten mielipiteet tästä kysymyksestä jakaantuivat 1.6.1992 pidetyssä kokouksessa. Lopulta se suositteli 28.4.1995 psoraleenipitoisuuden rajoittamista yhteen milligrammaan kilogrammaa kohti, koska kaikki jäsenvaltioiden edustajat komiteassa äänestivät kyseisen lausunnon puolesta, Ranskan edustajia sekä poissaolleita Suomen edustajia lukuun ottamatta.

9 Komissio antoi 10.7.1995 mukauttamisdirektiivin. Kosmetiikkadirektiivin liitteessä II oleva viitenumeron 358 seuraava alkuperäinen teksti

"Furo (3,2 g)-kromen-7-oni ja sen alkyylisubstituoidut johdannaiset (esim. trioksisaleeni* ja 8-metoksipsoraleeni) paitsi valmistusaineina käytettyjen luontaisten aromiaineiden normaaliin sisältöön kuuluvat",

korvattiin mukauttamisdirektiivin liitteessä olevan 1 kohdan a alakohdan seuraavalla tekstillä:

"Furokumariinit (esim. trioksialeeni, 8-metoksipsoraleeni, 5-metoksipsoraleeni) lukuun ottamatta valmistusaineina käytettyjen luontaisten aromiaineiden normaaliin sisältöön kuuluvat.

Auringonsuoja- ja rusketustuotteissa furokumariineja olisi oltava alle 1 mg/kg."

10 Tribunal de commerce de Créteil'n 6.7.1995 antamalla tuomiolla aloitettiin Bergadermiä koskeva yrityssaneeraus. Se asetettiin kuitenkin konkurssiin 10.10.1995.

11 Bergaderm ja Goupil esittivät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa 4.12.1996 nostamallaan kanteella EY:n perustamissopimuksen 178 artiklan ja 215 artiklan toisen kohdan (joista on tullut EY 253 artikla ja EY 288 artiklan toinen kohta) nojalla komissioon kohdistuvan vaatimuksen väittäen, että komissio oli mukauttamisdirektiiviä valmistellessaan ja sen antaessaan tehnyt virheitä, jotka olivat aiheuttaneet kantajille huomattavaa taloudellista vahinkoa ja jotka olivat johtaneet siihen, että Bergadermin oli jätettävä konkurssihakemus.

12 Kantajien mukaan mukauttamisdirektiiviä on pidettävä hallinnollisena toimenpiteenä, koska se koskee yksinomaan Bergasol-tuotetta. Kantajat väittivät komission tehneen menettelyvirheitä (mukauttamisdirektiivin antamismenettelyn ja kantajien puolustautumisoikeuksien huomioon ottamatta jättäminen) ja ilmeisen arviointivirheen, loukanneen suhteellisuusperiaatetta sekä käyttäneen harkintavaltaansa väärin.

13 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin muistuttaa valituksenalaisessa tuomiossa, että lainsäädäntötoimien osalta yhteisö voi olla vastuussa moitteenalaisesta toiminnastaan ainoastaan, jos kyseessä on riittävän ilmeinen ylemmäntasoisen, yksityisiä oikeussubjekteja suojaavan oikeussäännön rikkominen (48 kohta). Se toteaa, että mukauttamisdirektiivi on yleisesti sovellettava yhteisön säädös (50 kohta), ja katsoo, että näin ollen on tutkittava, onko komissio rikkonut ylemmäntasoista, yksityistä oikeussubjektia suojaavaa oikeussääntöä (51 kohta).

14 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on katsonut, ettei komissio ole rikkonut mukauttamisdirektiivin antamismenettelyä säänteleviä säännöksiä ja että siksi ei ole tarpeen arvioida, sisältävätkö ne ylemmäntasoisia, yksityisiä oikeussubjekteja suojaavia oikeussääntöjä (56 kohta). Se on todennut, että näissä säännöksissä ei säädetä tiettyjen puolustautumisoikeuksien suojelusta (59 kohta) ja että kantajilla on joka tapauksessa ollut tilaisuus esittää näkökantansa ennen mukauttamisdirektiivin antamista (60 kohta).

15 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut ilmeistä arviointivirhettä ja suhteellisuusperiaatteen loukkaamista koskevista väitteistä, että asiakirja-aineiston seikat huomioon ottaen komission toimintaa ja sen toteuttamaa toimenpidettä ei voida pitää suhteettomina tai sellaisina, että niihin liittyisi ilmeinen arviointivirhe (67 kohta).

16 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on todennut lopuksi harkintavallan väärinkäyttöä katsovasta väitteestä, että kantajat eivät ole esittäneet todisteita, joiden perusteella olisi katsottava, että mukauttamisdirektiivi olisi annettu yksinomaan tai ainakin olennaisilta osin muussa kuin esitetyssä tarkoituksessa (69 ja 70 kohta).

17 Tämän vuoksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on hylännyt kanteen.

Muutoksenhaku

18 Valittajat vaativat muutoksenhaussaan, että yhteisöjen tuomioistuin

— kumoaa valituksenalaisen tuomion ja käsittelee asian uudelleen

— velvoittaa komission maksamaan Bergadermille 152 867 090 Ranskan frangia ja Goupilille henkilökohtaisesti 161 309 995,33 Ranskan frangia vahingonkorvauksena ja korkoina ja

— velvoittaa komission korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

19 Komissio vaatii Ranskan tasavallan tukemana, että yhteisöjen tuomioistuin jättää valituksen tutkimatta tai toissijaisesti toteaa sen perusteettomaksi ja velvoittaa valittajat korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

20 Valitus perustuu kolmeen perusteeseen. Ensimmäinen koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen todetessaan, että mukauttamisdirektiivi on normatiivinen säädös. Toinen valitusperuste koskee sitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut ilmeisen virheellisesti sitä, miten komissio on käyttänyt toimivaltaansa. Kolmas ja toissijainen valitusperuste koskee ylemmäntasoisten oikeussääntöjen rikkomista.

21 Ensimmäistä ja toista valitusperustetta on tarkasteltava yhdessä.

Kaksi ensimmäistä valitusperustetta, joista ensimmäinen koskee mukauttamisdirektiivin oikeudellisesta luonteesta tehtyä oikeudellista virhettä ja toinen komission käyttämän toimivallan ilmeisen virheellistä arviointia

22 Valittajat väittävät ensimmäisellä valitusperusteellaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että mukauttamisdirektiivi on normatiivinen säädös. Valittajat arvostelevat valituksenalaisen tuomion 50 kohtaa ja väittävät ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tehneen virheen, kun se on tyytynyt toimenpiteen viralliseen nimitykseen, vaikka se olisi pitänyt luokitella sen tarkoituksen ja sisällön mukaisesti, ja näin ollen olisi pitänyt katsoa, että kyseessä on yksittäispäätös.

23 Toisella valitusperusteellaan valittajat arvostelevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on valituksenalaisen tuomion 62 kohdassa päätellyt mukauttamisdirektiivin sanamuodosta ja erityisesti sen ensimmäisestä perustelukappaleesta, että komissio on arvioinut tarkasti tieteellistä kysymystä. Valittajien mukaan kaikista saatavilla olevista Bergasol-tuotetta koskevista tieteellisistä tutkimuksista voidaan hyvin todeta tuotteen vaarattomuus ja tehokkuus, toisin kuin todetaan direktiivin perustelukappaleessa, jonka mukaan "käytettävissä olevat tieteelliset, tekniset ja epidemiologiset tutkimukset ja tiedot eivät saaneet kosmetiikka-alan tiedekomiteaa päätymään tulokseen, että suojaavien suotimien yhdistäminen furokumariineihin takaisi furokumariineja yli tietyn vähimmäispitoisuuden sisältävien aurinkovoiteiden ja rusketustuotteiden vaarattomuuden".

24 Valittajat katsovat myös, että oikeuskäytäntö, johon ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin vetoaa valituksenalaisen tuomion 66 kohdassa, ei ole tämän asian kannalta merkityksellinen; kyseinen oikeuskäytäntö koskee toimielinten mahdollisuutta toteuttaa suojatoimenpiteitä odottamatta, että kyseisten vaarojen olemassaolo ja vakavuus osoitetaan täysin (asia C-157/96, National Farmers' Union ym., tuomio 5.5.1998, Kok. 1998, s. I-2211, 63 kohta).

25 Valittajat päättelevät tästä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut huonosti sekä tosiseikkoja että oikeudellisia kysymyksiä ja että mukauttamisdirektiivin riidanalainen säännös on päätös, jonka komissio on

voinut tehdä vain Bergadermin ja Goupilin oikeuksien ja etujen vastaisesti ja ilman, että sitä voitaisiin perustella kansanterveyden suojeluun liittyvillä vaatimuksilla.

26 Komission mielestä valittajat ainoastaan esittävät uudestaan ne väitteet, jotka ne ovat jo esittäneet ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa, ja tämän vuoksi väitteiltä selvästi puuttuvat tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

27 Toissijaisesti komissio toteaa ensimmäisestä valitusperusteesta, että mukauttamisdirektiivi on yleisesti sovellettava normatiivinen säädös ja että se koskee valittajia aurinkovoiteen tuottajina eli sellaisen taloudellisen toiminnan harjoittamisen vuoksi, jota kuka tahansa voi harjoittaa milloin tahansa.

28 Toisesta valitusperusteesta komissio katsoo, että valittajien väite siitä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut tosiseikkoja virheellisesti, on jätettävä valituksen yhteydessä tutkimatta.

29 Jos yhteisöjen tuomioistuin kuitenkin tutkii tämän väitteen, komissio korostaa, että valittajat eivät ole näyttäneet toteen, että aurinkovoiteisiin ja rusketustuotteisiin sisältyvä 5-MOP ei aiheuta mitään vaaraa kansanterveydelle eivätkä ne ole osoittaneet vääräksi tiedekomitean ja mukauttamiskomitean lausuntoja, joiden mukaan aurinkosuodinten kanssa käytetyllä 5-MOPilla ei voida välttää kaikkia ihmisen terveydelle aiheutuvia vaaroja, kun suotimia käytetään aurinkotuotteissa ja levitetään ultraviolettisäteille altistetulle iholle.

30 Komissio katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti todennut valituksenalaisen tuomion 65 kohdassa, että "näiden seikkojen perusteella komissiota ei voida moittia siitä, että se on saattanut nyt käsiteltävänä olevan asian tiedekomitean käsiteltäväksi ja noudattanut sen lausuntoa, joka on

muotoiltu useiden kokousten ja asiantuntijoiden kuulemisen sekä näiden tekemien tutkimusten perusteella", todettuaan sitä ennen 64 kohdassa, että "tiedekomitean tehtävänä on juuri auttaa yhteisön viranomaisia tieteellisissä ja teknisissä kysymyksissä, jotta ne voisivat asiantuntevasti päättää tarvittavista mukauttamistoimenpiteistä".

31 Ranskan hallitus, joka esittää yhden ainoan väitteen vastauksena toiseen ja kolmanteen valitusperusteeseen, katsoo myös, että näiltä perusteilta puuttuu selvästi tutkittavaksi ottamisen edellytykset, koska niillä ainoastaan toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyt perustelut.

32 Ranskan hallitus toteaa lisäksi, että furokumariinisuodinten lisäämisen kansanterveyttä suojelevasta vaikutuksesta ja 5-MOPia sisältävien aurinkotuotteiden vaarattomuudesta yleensä ihmisten terveydelle on epäilyksiä. Koska ihmisen terveydelle voi aiheutua vakava vaara eli ihosyöpävaara, Ranskan hallituksen mielestä ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti viitannut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä vakiintuneeseen varovaisuusperiaatteeseen.

33 Tämän vuoksi Ranskan hallitus katsoo, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa perustellusti todennut, että "komission toimintaa ja sen toteuttamaa toimenpidettä ei voida pitää suhteettomina tai sellaisina, että niihin liittyisi ilmeinen arviointivirhe."

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

34 Komission ja Ranskan hallituksen esittämän oikeudenkäyntiväitteen osalta EY:n perustamissopimuksen 168 a artiklan (josta on tullut EY 225 artikla), EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklan ensimmäisen kohdan ja yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 112 artiklan 1 kohdan c alakohdan määräysten mukaisesti valituksessa on ilmoitettava täsmällisesti kaikki ne seikat tuomiossa,

joiden kumoamista vaaditaan, sekä ne oikeudelliset väitteet, joilla tätä vaatimusta erityisesti tuetaan (asia C-170/99 P, Clauni ym., määräys 16.12.1999, 15 kohta, ei vielä julkaistu oikeustapauskokoelmassa).

35 Tätä edellytystä ei täytä valitus, jossa vain toistetaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esitetyt perusteet ja väitteet, ilman että valitukseen edes sisältyisi perusteluja, joiden tarkoituksena olisi erityisesti osoittaa valituksenalaiseen tuomioon sisältyvä oikeudellinen virhe. Tällaisella valituksella tosiasiassa pyritään ainoastaan siihen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetty kanne tutkitaan uudelleen, mikä ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen toimivaltaan.

36 Nyt esillä olevassa asiassa valittajat kuitenkin riitauttavat ensimmäisellä valitusperusteellaan valituksenalaisen tuomion 50 kohdan, ja tällä perusteella pyritään osoittamaan, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan, että mukauttamisdirektiivi on normatiivinen säädös. Toisessa valitusperusteessa ilmoitetaan myös täsmällisesti valituksenalaisen tuomion ne seikat, joihin valitus kohdistuu, ja se sisältää oikeudelliset perustelut, joilla pyritään näyttämään toteen, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on arvioinut virheellisesti tapaa, jolla komissio on käyttänyt toimivaltaansa.

37 Näin ollen on hylättävä tutkimatta jättämistä koskeva väite, joka perustuu siihen, että valittajat olisivat toistaneet jo ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esittämänsä perustelut.

38 Valittajat väittävät kahdella ensimmäisellä valitusperusteellaan pääasiallisesti, että komission toteuttaman toimenpiteen luonteen huomioon ottaen ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tehnyt oikeudellisen virheen katsoessaan valituksenalaisen tuomion 67 kohdassa, että komission toimintaa ja sen toteuttamaa toimenpidettä, joka koskee psoraleenipitoisuuden rajoittamista aurinkotuotteissa yhteen milligrammaan kilogrammaa kohti, ei voida pitää suhteettomina tai sellaisina, että niihin liittyisi ilmeinen arviointivirhe.

39 Tästä on todettava, että perustamissopimuksen 215 artiklan toisessa kohdassa määrätään, että sopimussuhteen ulkopuolisen vastuun perusteella yhteisö korvaa toimielintensä ja henkilöstönsä tehtäviään suorittaessaan aiheuttaman vahingon jäsenvaltioiden lainsäädännön yhteisten yleisten periaatteiden mukaisesti.

40 Tätä määräystä koskevassa yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä otetaan nimenomaan huomioon säänneltävien tilanteiden monimuotoisuus, lainsäädännön soveltamis- tai tulkintavaikeudet ja erityisesti riidanalaisen säädöksen antaneen toimielimen harkintavalta (asia C-46/93, Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomio 5.3.1996, Kok. 1996, s. I-1029, 43 kohta).

41 Yhteisöjen tuomioistuin on korostanut, että ne edellytykset, joiden täyttyessä jäsenvaltio vastaa yhteisön oikeutta rikkomalla yksityisille aiheutetuista vahingoista, eivät saa olla erilaisia kuin yhteisön vastuuta sääntelevät edellytykset vastaavanlaisissa tilanteissa, paitsi jos tämä on erityisistä syistä perusteltua. Niitä oikeuksia, joita yksityisillä on yhteisön oikeuden nojalla, ei voida suojella eri tavalla sen mukaan, onko kansallinen vai yhteisön toimielin aiheuttanut vahingon (em. asia Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomion 42 kohta).

42 Yhteisöjen tuomioistuin on katsonut jäsenvaltioiden vastuuta yksityisille aiheutuneista vahingoista koskevissa asioissa, että yhteisön oikeudessa tunnustetaan oikeus korvaukseen silloin, kun kolme edellytystä täyttyy, eli kun rikotun oikeusnormin tarkoituksena on antaa oikeuksia yksityisille, kun rikkominen on riittävän ilmeinen ja kun vahinko, joka on aiheutunut henkilöille, joiden oikeuksia on loukattu, on välittömässä syy-yhteydessä valtion laiminlyöntiin (em. asia Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomion 51 kohta).

43 Toisen edellytyksen osalta, sekä siltä osin kuin se koskee 215 artiklan mukaista yhteisön vastuuta että siltä osin kuin se koskee jäsenvaltioiden vastuuta yhteisön oikeuden rikkomisista, ratkaiseva peruste yhteisön oikeuden rikkomisen luo-

kittelemiseksi riittävän ilmeiseksi on jäsenvaltion tai yhteisön toimielimen harkintavallalle asetettujen rajojen ilmeinen ja vakava ylittäminen (em. asia Brasserie du pêcheur ja Factortame, tuomion 55 kohta ja yhdistetyt asiat C-178/94, C-179/94 ja C-188/94—C-190/94, Dillenkofer ym., tuomio 8.10.1996, Kok. 1996, s. I-4845, 25 kohta).

44 Jos jäsenvaltion tai kyseessä olevan toimielimen harkintavalta on oleellisesti vähentynyt tai jopa olematon, pelkästään yhteisön oikeuden rikkomisen voidaan katsoa olevan riittävän ilmeinen rikkominen (ks. vastaavasti asia C-5/94, Hedley Lomas, tuomio 23.5.1996, Kok. 1996, s. I-2553, 28 kohta).

45 On siis tutkittava, onko ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tehnyt nyt esillä olevassa asiassa oikeudellisen virheen, kuten valittajat väittävät, kun se on tutkinut tapaa, jolla komissio on käyttänyt harkintavaltaansa antaessaan mukauttamisdirektiivin.

46 Tältä osin on todettava, että se, onko toimielimen toimenpide yleinen vai yksittäinen, ei ole määräävää kriteeri kyseessä olevan toimielimen harkintavallan rajojen määrittämiseksi.

47 Tästä seuraa, että ensimmäinen valitusperuste, joka perustuu yksinomaan mukauttamisdirektiivin luokitteluun yksittäistapausta koskevaksi toimenpiteeksi, on joka tapauksessa tehoton, ja se on hylättävä.

48 Toisen valitusperusteen ensimmäisellä osalla valittajat riitauttavat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen toteamuksen keskenään ristiriitaisista tieteellisistä tutkimuksista ja tiedoista, jotka koskevat luonnollisissa aromeissa esiintyvien

furokumariinien käyttämisestä ihmisen terveydelle aiheutuvaa vaaraa silloinkin, kun niitä käytetään aurinkosuodinten kanssa.

49 Tästä on todettava, että perustamissopimuksen 168 a artiklasta ja EY:n tuomioistuimen perussäännön 51 artiklasta seuraa, että muutosta voidaan hakea vain oikeuskysymyksiä koskevilta osin ja että näin ollen ainoastaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on toimivaltainen toisaalta määrittämään ratkaisun perustaksi asetettavan tosiseikaston, lukuun ottamatta sellaisia tapauksia, joissa määritetyn tosiseikaston paikkansapitämättömyys käy ilmi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimelle toimitetusta aineistosta, ja toisaalta arvioimaan tätä tosiseikastoa (asia C-7/95 P, Deere v. komissio, tuomio 28.5.1998, Kok. 1998, s. I-3111, 18 ja 21 kohta).

50 Valittajat eivät ole yhteisöjen tuomioistuimessa osoittaneet perusteluillaan eivätkä asiakirja-aineiston avulla, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin olisi arvioinut sille esitettyjä seikkoja virheellisesti, kun se on todennut valituksenalaisen tuomion 63 kohdassa, että "asiakirja-aineisto ei sisällä mitään, mistä voisi päätellä, että komissio olisi ymmärtänyt huonosti esille tulleen tieteellisen kysymyksen".

51 Näin ollen toisen valitusperusteen ensimmäinen osa on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin sillä pyritään saamaan yhteisöjen tuomioistuin määrittämään tosiseikasto osoittamatta, että tosiseikkoja olisi arvioitu virheellisesti.

52 Toisen valitusperusteen toisella osalla valittajat kyseenalaistavat valituksenalaisen tuomion 66 kohdan viittauksen varovaisuusperiaatteeseen.

53 On kuitenkin todettava, että valituksenalaisen tuomion 66 kohdassa esitetty perustelu, joka alkaa ilmaisulla "jos", on liiallinen perustelu, koska ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on jo tehnyt päätelmänsä 65 kohdassa toteamalla, että

komissiota ei voida moittia siitä, että se on saattanut nyt käsiteltävänä olevan asian tiedekomitean käsiteltäväksi ja noudattanut sen lausuntoa, joka on muotoiltu useiden kokousten ja asiantuntijoiden kuulemisen sekä näiden tekemien tutkimusten perusteella.

54 Tästä seuraa, että valitusperusteen tämä osa on tehoton, ja se on hylättävä.

Ylemmäntasoisten oikeussääntöjen rikkomista koskeva kolmas valitusperuste

55 Valittajat katsovat, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on tulkinnut säännöksiä virheellisesti arvioidessaan, että komissio ei ole jättänyt ottamatta huomioon yksityisiä oikeussubjekteja suojelevaa ylemmäntasoista sääntöä.

56 Valittajien mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on rikkonut tällaista sääntöä sivuuttaessaan menettelyvirheet ja katsoessaan valituksenalaisen tuomion 52 kohdassa, että mukauttamiskomitea ei ole 1.6.1992 pidetyssä kokouksessaan antanut kielteistä lausuntoa komission ehdotuksesta rajoittaa psoraleenien enimmäispitoisuutta aurinkotuotteissa, mikä on virheellinen toteamus, koska kaksi ehdotusta oli tutkittu ja ne oli äänestyksessä hylätty.

57 Valittajat väittävät toiseksi, että vaikka yhteisöjen tuomioistuin noudattaisikin ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tulkintaa, sen olisi todettava, että kosmetiikkadirektiivin 10 artiklan 3 kohdan säännöksiä on sovellettava ja että näin ollen komission olisi pitänyt lausunnon puuttuessa esittää neuvostolle ehdotuksensa.

58 Kolmanneksi ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellisia johtopäätöksiä kontradiktorisen menettelyn periaatteen räikeästä loukkaamisesta.

59 Lopuksi valittajat katsovat, että komissio on loukannut suhteellisuusperiaatetta, kun se on sulkenut yhteisön markkinat Bergasol-tuotteelta ilman että tätä toimenpidettä olisi perusteltu kansanterveyteen liittyvillä syillä, koska Bergasol-tuote päinvastoin tosiasiallisesti suojelee ihoa auringon ultraviolettisäteiltä, ja koska tämä loukkaaminen itsessään merkitsee luottamuksensuojan periaatteen loukkaamista. Kyseessä on ylemmäntasoisen oikeussäännön riittävän ilmeinen rikkominen silloin, kun yhteisön toimielimet ylittävät selvällä ja vakavalla tavalla harkintavaltansa rajat vetoamatta tätä tärkeämpään yleiseen etuun.

60 Komissio väittää, että valittajat ainoastaan toistavat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa jo esittämänsä väitteet komission noudattamasta menettelystä mukauttamisdirektiivin antamisen yhteydessä, ja tämän vuoksi näiltä väitteiltä selvästi puuttuu tutkittavaksi ottamisen edellytykset.

61 Toissijaisesti komissio toteaa, että kyseessä ei ole ollut menettelyvirhe ja että valittajilla on ollut tilaisuus esittää huomautuksensa muun muassa tiedekomitealle. Komissio päättelee tästä, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti hylännyt valittajien väitteet ja katsonut ihmisen terveydelle aiheutuvat vaarat huomioon ottaen, että komission menettelyn ja sen toteuttaman toimenpiteen ei voida katsoa sisältävän ilmeistä arviointivirhettä tai olevan suhteeton.

Yhteisöjen tuomioistuimen arviointi asiasta

62 Ottaen huomioon yhteisön vastuun syntymisen välttämättömät edellytykset, joihin viitataan tämän tuomion 41 ja 42 kohdassa, kolmatta valitusperustetta on tulkittava niin, että valittajat arvostelevat ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuinta siitä, että se on tulkinnut säännöksiä virheellisesti katsoessaan, että

komissio ei ole sivuuttanut oikeussääntöä, jolla on tarkoitus antaa oikeuksia yksityisille oikeussubjekteille.

63 Valituksenalaisen tuomion 52 kohtaan kohdistuvasta valittajien esittämästä arvostelusta on todettava, että tämä valitusperusteen ensimmäinen osa on jätettävä tutkimatta, koska sillä pyritään sellaiseen tosiseikkojen määrittämiseen ja arviointiin, joka ei kuulu yhteisöjen tuomioistuimen valvontaan.

64 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin tutkii tuomion 52 kohdassa mukauttamiskomitean kokouksen pöytäkirjaa sen selvittämiseksi, onko tämä komitea antanut kyseisessä kokouksessa lausunnon vai ei.

65 Valitusperusteen toisesta osasta ja komission velvollisuudesta esittää neuvostolle ehdotus silloin, kun lausunto puuttuu, on todettava, että yhteisöjen tuomioistuin on kosmetiikkadirektiivissä säädetyn normatiivisen menettelyn kaltaisesta menettelystä lausuessaan katsonut, että silloin kun komission ehdottamat toimenpiteet eivät ole hallintokomitean lausunnon mukaiset tai silloin kun lausuntoa ei ole annettu, komissio ei ole velvollinen saattamaan samoja toimenpiteitä muutoksitta neuvoston käsiteltäviksi (asia C-151/98 P, Pharos v. komissio, tuomio 18.11.1999, Kok. 1999, s. I-8157, 23 kohta).

66 Tästä seuraa, että ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on perustellusti katsonut valituksenalaisen tuomion 54 ja 55 kohdassa, että komissiolla on oltava arkaluonteisissa ja kiistanalaisissa asioissa riittävästi harkintavaltaa ja aikaa ja että sillä tämän vuoksi on oikeus vetää toimenpide-ehdotuksensa takaisin myös mukauttamiskomitean kokouksesta.

67 Näin ollen valitusperusteen toinen osa ei ole perusteltu.

68 Valitusperusteen kolmannesta osasta, jonka mukaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin ei ole tehnyt oikeudellisia johtopäätöksiä kontradiktorisen periaatteen räikeästä loukkaamisesta, on todettava, että se perustuu tällaista loukkaamista koskevaan olettamukseen.

69 Ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuin on kuitenkin valituksenalaisen tuomion 61 kohdassa katsonut, että kontradiktorisen periaatteen loukkaamista koskeva väite on hylättävä todettuaan tätä ennen 60 kohdassa, että "tosiseikoista ilmenee joka tapauksessa, että kantajat ovat seikkaperäisesti esittäneet tiedekomitean jäsenille ja komissiolle näkökantansa ja että he ovat voineet esittää ne suullisesti tilapäiselle asiantuntijaryhmälle".

70 Koska kyseessä on näin ollen sellainen tosiasiaharkinta, jota yhteisöjen tuomioistuin ei valvo, valitusperusteen kolmas osa on jätettävä tutkimatta siltä osin kuin siinä arvostellaan tätä harkintaa, ja se on selvästi perusteeton siltä osin kuin siinä arvostellaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimen tekemiä oikeudellisia johtopäätöksiä.

71 Valitusperusteen neljännestä osasta, joka koskee sitä, että komissio on loukannut suhteellisuusperiaatetta, on todettava, että kyseessä ei ole valituksenalaisen tuomion arvostelu, vaan ensimmäisen oikeusasteen tuomioistuimessa esitetyn perusteen toistaminen, minkä vuoksi valitusperusteen tämä osa on jätettävä tutkimatta.

72 Kaikkien edellä todettujen seikkojen perusteella valitus jätetään osittain tutkimatta ja osittain sen katsotaan olevan perusteeton, joten valitus on hylättävä.

Oikeudenkäyntikulut

73 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan, jota sovelletaan valituksen käsittelyyn 118 artiklan nojalla, asianosainen joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut, jos vastapuoli on sitä vaatinut. Koska valittajat ovat hävinneet asian, valittajat velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Työjärjestyksen 69 artiklan 4 kohdan nojalla väliintulijana oleva Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Valitus hylätään.

2) Laboratoires pharmaceutiques Bergaderm SA, selvitystilassa, ja Jean-Jacques Goupil velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

3) **Ranskan tasavalta vastaa omista oikeudenkäyntikuluistaan.**

Rodríguez Iglesias Moitinho de Almeida Sevón

Schintgen Kapteyn Puissochet

Jann Ragnemalm Wathelet

Skouris Macken

Julistettiin Luxemburgissa 4 päivänä heinäkuuta 2000.

R. Grass G. C. Rodríguez Iglesias

kirjaaja presidentti